

Map Iaith – Blwyddyn 9

Dyma rai enghreifftiau o'r prif batrymau iaith sydd i'w gweld yn rhifynnau 13-18. Gweler mapiau iaith Blwyddyn 7 ac 8 yn ogystal gan fod yr holl batrymau a gyflwynwyd yno'n cael eu hadolygu, eu cadarnhau a'u hymestyn yn rhifynnau Blwyddyn 9.

Amser presennol y ferf

Rhifyn 13	Rhifyn 14	Rhifyn 15	Rhifyn 16	Rhifyn 17	Rhifyn 18
<p>Defnyddir yr amser presennol drwyddi draw yn hollol naturiol yn y darnau darllen / gwrando / gwyllo, e.e.</p> <p>Dw i eisiau ... Mae rhai rhaglenni ar BBC ... Rydyn ni eisiau dathlu Rydych chi'n mynd i ddweud ... Maen nhw'n byw ...</p> <p>Dw i ddim eisiau ... Dydy Pobol y Cwm ddim yn newydd Dydych chi ddim yn gwybod ... Dydyn nhw ddim yn deall ...</p> <p>Gawn ni weld.</p>					

Map Iaith – Blwyddyn 9

Os

Rhifyn 13	Rhifyn 14	Rhifyn 15	Rhifyn 16	Rhifyn 17	Rhifyn 18
... disgownt o 10% os ydych chi'n gofyn yn Gymraeg os ydych chi eisiau help ... os dydych chi ddim yn gwybod y geiriau ... os ydyn nhw'n dod o gartrefi Cymraeg os oes angen ...					

Map Iaith – Blwyddyn 9

Amser gorffennol y ferf

Rhifyn 13	Rhifyn 14	Rhifyn 15	Rhifyn 16	Rhifyn 17	Rhifyn 18
<p>Daliais i'r bws am ... Dechreuais i ar y radio ... Es i i Tafwyl yn yr haf ac roedd e'n wych ... Welais i ddim cennin Pedr.</p> <p>Clywodd e lawer o fan- diau Cymraeg ... Dechreuodd e weithio ... Am chwech o'r gloch, daeth Siwperted ar y sgrin.</p> <p>Teithion ni ... Stopion ni ... Aethon ni ...</p>					

Map Iaith – Blwyddyn 9

Amser amherffaith y ferf

Rhifyn 13	Rhifyn 14	Rhifyn 15	Rhifyn 16	Rhifyn 17	Rhifyn 18
<p>Es i Tafwyl yn yr haf ac roedd e'n wych ...</p> <p>Roedd e'n anhygoel. Roedd e'n biws. Roedd y Ganolfan yn llawn. Roedd gallu siarad dwy iaith yn help.</p> <p>Roeddwn i'n nerfus. Roeddwn i'n gyffrous. Roeddwn i wrth fy modd.</p> <p>Roedden ni'n aros ...</p>					

Map Iaith – Blwyddyn 9

Amser perffaith y ferf

Rhifyn 13	Rhifyn 14	Rhifyn 15	Rhifyn 16	Rhifyn 17	Rhifyn 18
<p>Dw i wedi gwneud llawer o ffrindiau ...</p> <p>Mae Catrin wedi ysgrifennu am ...</p> <p>Mae gallu siarad Cymraeg wedi agor drysau i Huw ...</p> <p>Dw i wedi cyflwyno ...</p> <p>Rydych chi wedi ysgrifennu llyfr i blant ...</p> <p>Sut mae'r byd teledu wedi newid rhwng 1982 a heddiw?</p> <p>Wyt ti wedi gweld ...?</p> <p>Beth sy wedi digwydd?</p>					

Map Iaith – Blwyddyn 9

Amser dyfodol y ferf

Rhifyn 13	Rhifyn 14	Rhifyn 15	Rhifyn 16	Rhifyn 17	Rhifyn 18
Bydd .. Bydd y dosbarth yn pleidleisio ...? Bydd rhaid i chi feddwl am ddyddiad ac amser efallai. Pa fath o fwyd fyddwch chi'n wneud? Bydd 20 awr o raglenni Cymraeg ... Byddwn ni'n cael dwy opera sebon ...					

Map Iaith – Blwyddyn 9

Hoffwn i ... / Hoffet ti ...? / Hoffech chi ...?

Rhifyn 13	Rhifyn 14	Rhifyn 15	Rhifyn 16	Rhifyn 17	Rhifyn 18
Hoffwn i ... Hoffwn i fynd i ... achos ... Hoffwn i wisgo ... Hoffwn i ddim mynd i achos ... Hoffech chi ...? Hoffech chi weld y fwy- dlen? Hoffech chi wneud y swydd yma? I ble hoffech chi fynd?					

Map Iaith – Blwyddyn 9

Cwestiynau

Rhifyn 13	Rhifyn 14	Rhifyn 15	Rhifyn 16	Rhifyn 17	Rhifyn 18
<p>Ffuriau cwestiwn Ail-ddefnyddio'r un cwestiynau o Flwyddyn 7 ac 8 dro ar ôl tro mewn cyd-destunau newydd, e.e.</p> <p>Wyt ti eisiau dod i'r parti? Ydy Cymraeg yn bwysig yn eich gwaith chi? Oes gen ti gi? / Oes ci gyda ti? Ga i salad i ginio os gwelwch yn dda? Sawl gweryll sy gan yr Urdd? Ble mae'r gwerylloedd? Pam mae Cymraeg yn bwysig? Ga i ... os gwelwch yn dda? Wyt ti eisiau pwdin?</p>	<p>Ail-ddefnyddio'r un ffurfiau mewn cyd-destunau newydd</p>	<p>Ail-ddefnyddio'r un ffurfiau mewn cyd-destunau newydd</p>	<p>Ail-ddefnyddio'r un ffurfiau mewn cyd-destunau newydd</p>	<p>Ail-ddefnyddio'r un ffurfiau mewn cyd-destunau newydd.</p>	<p>Ail-ddefnyddio'r un ffurfiau mewn cyd-destunau newydd</p>

Map Iaith – Blwyddyn 9

<p>Geiriau cwestiwn Ail-ddefnyddio'r un cwestiynau o Flwyddyn 7 ac 8 dro ar ôl tro mewn cyd-destunau newydd, e.e.</p> <p>Beth ydych chi'n wneud? Beth yn union ydych chi'n wneud? Beth ydy Diwrnod ShwmaeSumae? O ble ydych chi'n dod?</p> <p>Y gorffennol Pwy ddechreuodd ...? Pryd ddechreuodd ...? Faint o aelodau oedd ...? Sut dechreuoch chi?</p>	<p>Ail-ddefnyddio'r un geiriau mewn cyd-destunau newydd, e.e.</p>	<p>Ail-ddefnyddio'r un geiriau mewn cyd-destunau newydd, e.e.</p>	<p>Ail-ddefnyddio'r un geiriau mewn cyd-destunau newydd, e.e.</p>	<p>Ail-ddefnyddio'r un geiriau mewn cyd-destunau newydd, e.e.</p>	<p>Ail-ddefnyddio'r un geiriau mewn cyd-destunau newydd, e.e.</p>
--	---	---	---	---	---

Map Iaith – Blwyddyn 9

Iaith berswadiol

Rhifyn 13	Rhifyn 14	Rhifyn 15	Rhifyn 16	Rhifyn 17	Rhifyn 18
<p>Ail-ddefnyddio'r un ffurfiau â Blwyddyn 7 ac 8 dro ar ôl tro ond mewn cyd-destunau newydd, e.e. mewn perthynas â threfnu Diwrnod ShwmaeSumae?</p> <p>Ansoddeiriau da bendigedig gwyh hwyl ffantastig</p> <p>Gorchmynion: Tyrd i ... Dewch i ...</p> <p>Gofyn cwestiynau, e.e. Wyt ti'n hoffi ...? Ydych chi'n hoffi ..?</p>					

Map Iaith – Blwyddyn 9

Iaith berswadiol

Rhifyn 13	Rhifyn 14	Rhifyn 15	Rhifyn 16	Rhifyn 17	Rhifyn 18
<p>Ail-ddefnyddio'r un ffurfiau â Blwyddyn 7 ac 8 dro ar ôl tro ond mewn cyd-destunau newydd, e.e. mewn perthynas â threfnu Diwrnod ShwmaeSumae?</p> <p>Ansoddeiriau da bendigedig gwyh hwyl ffantastig</p> <p>Gorchmynion: Tyrd i ... Dewch i ...</p> <p>Gofyn cwestiynau, e.e. Wyt ti'n hoffi ...? Ydych chi'n hoffi ..?</p>					

Map Iaith – Blwyddyn 9

Yr amser

Rhifyn 13	Rhifyn 14	Rhifyn 15	Rhifyn 16	Rhifyn 17	Rhifyn 18
<p>Ail-ddefnyddio'r un ffurfiau â Blwyddyn 7 ac 8 dro ar ôl tro ond mewn cyd-destunau newydd:</p> <p>Hydref 15 Mai 1980 1 Tachwedd 1982</p> <p>chwech o'r gloch hanner awr wedi saith naw o'r gloch</p> <p>38 awr yr wythnos</p> <p>ar fore dydd Sadwrn</p> <p>Pryd mae ... ymlaen? Pryd mae ... ar y teledu? Ar nos ... am ...</p>					

Gwahodd
Map Iaith – Blwyddyn 9

Rhifyn 13	Rhifyn 14	Rhifyn 15	Rhifyn 16	Rhifyn 17	Rhifyn 18
<p>Gofynnir i'r disgyblion ddwyn i gof batrymau sy'n gysylltiedig â gwahodd, e.e.</p> <p>Wyt ti eisiau ...? Ydw, os gwelwch yn dda. Nac ydw, dim diolch.</p> <p>Ydych chi eisiau ...? Ydyn, os gwelwch yn dda. Nac ydyn, dim diolch.</p> <p>Hoffet ti ddod i ...? Hoffwn, os gwelwch yn dda. Na hoffwn, mae'n ddrwg gen i / gyda fi.</p> <p>Hoffech chi ddod i ...? Hoffen, os gwelwch yn dda. Na hoffen, mae'n ddrwg gennyn ni / gyda ni.</p> <p>Beth am ddod i ...? Syniad da, diolch. Na, dw i ddim yn meddwl.</p>	<p>Ailddefnyddio'r ffurfiau sydd wedi eu cyflwyno hyd yma dro ar ôl tro ond mewn cyd-destunau newydd, e.e.</p>	<p>Ailddefnyddio'r ffurfiau sydd wedi eu cyflwyno hyd yma dro ar ôl tro ond mewn cyd-destunau newydd, e.e.</p>	<p>Ailddefnyddio'r ffurfiau sydd wedi eu cyflwyno hyd yma dro ar ôl tro ond mewn cyd-destunau newydd, e.e.</p>	<p>Ailddefnyddio'r ffurfiau sydd wedi eu cyflwyno hyd yma dro ar ôl tro ond mewn cyd-destunau newydd, e.e.</p>	<p>Ailddefnyddio'r ffurfiau sydd wedi eu cyflwyno hyd yma dro ar ôl tro ond mewn cyd-destunau newydd, e.e.</p>

Map Iaith – Blwyddyn 9

Gorchmynion

Rhifyn 13	Rhifyn 14	Rhifyn 15	Rhifyn 16	Rhifyn 17	Rhifyn 18
<p>Ail-ddefnyddio'r un ffurfiau â Blwyddyn 7 ac 8 dro ar ôl tro ond mewn cyd-destunau newydd, e.e.</p> <p>Darllenwch y darn eto ac edrychwch ar y gwefannau yma.</p> <p>Rhestrwch ...</p> <p>Trafodwch hyn mewn grŵp.</p> <p>Ysgrifennwch ...</p> <p>Meddyliwch am ...</p> <p>Cymharwch eich syniadau chi â syniadau ...</p> <p>Dangoswch ... ar y map.</p> <p>Chwiliwch mewn atlas.</p> <p>Hefyd:</p> <p>Gwnewch nodiadau wrth siarad.</p> <p>Ysgrifennwch nodiadau wrth drafod.</p> <p>Cofiwch ...</p>					

Map Iaith – Blwyddyn 9

Cyfarwyddiadau

Rhifyn 13	Rhifyn 14	Rhifyn 15	Rhifyn 16	Rhifyn 17	Rhifyn 18
<p>Defnyddio gorchmynion, e.e. Edrychwch yn ofalus ar y ... Rhestrwch beth rydych chi'n gallu gweld. Ysgrifennwch yn y grid.</p> <p>Defnyddio "rhaid", e.e. Rhaid i Bartner 1 ddweud wrth ... Rhaid i Bartner 2 lenwi colofn 2. Rhaid i bawb ddewis ...</p>					

Map Iaith – Blwyddyn 9

Cysyllteiriau

Rhifyn 13	Rhifyn 14	Rhifyn 15	Rhifyn 16	Rhifyn 17	Rhifyn 18
<p>Defnyddir y cysyllteiriau canlynol dro ar ôl tro: a ... ac ... a'r ond felly achos arall ...</p> <p>Hefyd: Pan oedd Huw yn 15 oed ... Pan oedd e'n ifanc ...</p> <p>Edrychwch ar Ciwb 12 lle roedd darn am Catherine.</p>					

Map Iaith – Blwyddyn 9

Disgrifio

Rhifyn 13	Rhifyn 14	Rhifyn 15	Rhifyn 16	Rhifyn 17	Rhifyn 18
<p>Ansoddeiriau Ailddefnyddio'r ansoddeiriau a gyflwynwyd ym Mlwyddyn 7 ac 8 gan gyflwyno enghreifftiau newydd yn ogystal. Ceir llawer o ansoddeiriau sy'n disgrifio cerddoriaeth yn benodol yn y rhifyn hwn</p> <p>enw + ansoddair eisteddfod wahanol bandiau Cymraeg gwych bandiau ardderchog mynydd uchaf Cymru</p> <p>yn + ansoddair Mae'n hwyl ac mae'n gyffrous. Ydy'r Gymraeg yn bwysig? Mae'r gerddoriaeth yn ddiddorol – mae'r sŵn yn wahanol – mae'r offerynnau'n wych ...</p>	<i>Ansoddeiriau</i>	<i>Ansoddeiriau</i>	<i>Ansoddeiriau sy'n gy-sylltiedig â cherddoriaeth a dawnsio, e.e.</i>	<i>Ansoddeiriau diddorol</i>	Ansoddeiriau

Map Iaith – Blwyddyn 9

<p>Mae Cymraeg yn ddy- munol / yn hanfodol.</p> <p>teimlo'n ddiflas / hapus</p> <p>rhy Mae'r gerddoriaeth yn rhy dawel. Mae'r gerddoriaeth yn rhy swnllyd.</p> <p>yn llawn yn llawn antur yn llawn gwybodaeth ddiddorol</p> <p>Cymharu Mae ... yn well na ... achos mae'n fwy diddorol. ... mae'n fwy cyffrous.</p>					
---	--	--	--	--	--

Map Iaith – Blwyddyn 9

Goleddfu ansoddeiriau

Rhifyn 13	Rhifyn 14	Rhifyn 15	Rhifyn 16	Rhifyn 17	Rhifyn 18
<p>yn ddigon ... ddim yn ddigon da</p> <p>yn rhy ... Mae'r gerddoriaeth yn rhy dawel. Mae cerddoriaeth ... yn rhy swnllyd i fi / mi.</p> <p>yn eitha ... Mae'r gerddoriaeth yn eitha tawel. Mae cerddoriaeth ... yn eitha trist.</p> <p>iawn Mae'r gerddoriaeth yn gyffrous iawn. Mae cerddoriaeth ... yn rhythmig iawn.</p> <p>dros ben Mae'r gerddoriaeth yn gryf dros ben. Mae cerddoriaeth ... yn rhamantus dros ben.</p>					

Map Iaith – Blwyddyn 9

Mynegi barn

Rhifyn 13	Rhifyn 14	Rhifyn 15	Rhifyn 16	Rhifyn 17	Rhifyn 18
<p><i>Ail-ddefnyddio'r un ffurfiau mewn cyd-destunau newydd, e.e. wrth drafod cerddoriaeth a'r Urdd yn benodol:</i></p> <p>Mae'r Urdd yn ddiddorol ... ardderchog ... hwyl, heb os nac oni bai.</p> <p>Yn fy marn i, mae'r Urdd yn ...</p> <p>Mae'n well gen i / Mae'n well gyda fi ...</p> <p>Mae'n gas gen i ... Mae'n gas gyda fi ...</p> <p>Beth wyt ti'n feddwl o'r Urdd? Beth ydych chi'n feddwl o'r Urdd?</p>	<p><i>Ail-ddefnyddio'r un ffurfiau mewn cyd-destunau newydd, e.e.</i></p>	<p><i>Ail-ddefnyddio'r un ffurfiau mewn cyd-destunau newydd, e.e.</i></p>	<p><i>Ail-ddefnyddio'r un ffurfiau mewn cyd-destunau newydd, e.e.</i></p>	<p><i>Ail-ddefnyddio'r un ffurfiau mewn cyd-destunau newydd, e.e.</i></p>	<p><i>Ail-ddefnyddio'r un ffurfiau mewn cyd-destunau newydd, e.e.</i></p>

Map Iaith – Blwyddyn 9

<p><i>Y cymal enwol</i> Dw i'n meddwl bod yr Urdd yn ... Dw i ddim yn meddwl bod yr Urdd yn ... Dw i'n meddwl ei bod hi'n ...</p> <p><i>Cytuno ac anghytuno</i> Dw i'n cytuno ... achos ... Dw i ddim yn cytuno achos ... Dw i'n anghytuno ... achos ...</p>					
--	--	--	--	--	--

Map Iaith – Blwyddyn 9

Y cymal enwol

Rhifyn 13	Rhifyn 14	Rhifyn 15	Rhifyn 16	Rhifyn 17	Rhifyn 18
<p><i>Ail-ddefnyddio'r un ffurfiau mewn cyd-destunau newydd, e.e.</i></p> <p>Dw i'n meddwl bod yr Urdd yn ...</p> <p>Dw i ddim yn meddwl bod yr Urdd yn ...</p> <p>Dw i'n meddwl ei bod hi'n ...</p> <p>Dw i'n meddwl bod bandiau Cymraeg yn well na bandiau Saesneg.</p> <p>Dw i'n meddwl bod cerddoriaeth (bop) yn well na ...</p> <p>Mae ... yn meddwl bod ... ac / ond mae ... yn meddwl bod ...</p> <p>Dw i'n meddwl dylai ...</p>					

Map Iaith – Blwyddyn 9

Datblygu sgwrs

Rhifyn 13	Rhifyn 14	Rhifyn 15	Rhifyn 16	Rhifyn 17	Rhifyn 18
<p><i>Ail-ddefnyddio'r un ffurfiau mewn cyd-destunau newydd, e.e.</i></p> <p><i>Beth am ...?</i></p> <p>Syniad da.</p> <p>Na, dw i ddim yn meddwl.</p> <p>Yn fy marn i, ...</p> <p>Dw i'n meddwl bod ... yn syniad da.</p> <p>Wyt ti'n cytuno?</p> <p>Ydych chi'n cytuno?</p> <p>Dw i'n cytuno (achos ...)</p> <p>Dw i ddim cytuno (achos ...)</p> <p>Dw i'n anghytuno (achos ...)</p>					

Map Iaith – Blwyddyn 9

Arian

Rhifyn 13	Rhifyn 14	Rhifyn 15	Rhifyn 16	Rhifyn 17	Rhifyn 18
<p><i>Ail-ddefnyddio'r un ffurfiau mewn cyd-destunau newydd, e.e.</i></p> <p>£20.00 £9.50 £3.25 £2.99</p> <p>y cyfanswm Faint fydd pris pob bathodyn?</p> <p>45c yr un 3 am bris 2</p> <p>disgownt o 5% os ... disgownt o 15% os ...</p>					

Map Iaith – Blwyddyn 9

Rhifau

Rhifyn 13	Rhifyn 14	Rhifyn 15	Rhifyn 16	Rhifyn 17	Rhifyn 18
<i>Gweler hefyd yr adran ar arian</i> 10% yn gyntaf yn ail yn drydydd dwy iaith pedair swydd tua thair mil dros bum mil dros bum deg mil tua dwy filiwn tua thair miliwn tua chwe miliwn					

Map Iaith – Blwyddyn 9

Y treigladau meddal

Rhifyn 13	Rhifyn 14	Rhifyn 15	Rhifyn 16	Rhifyn 17	Rhifyn 18
<p>Ar ôl yn: Mae lluo o enghreifftiau o ddefnyddio ansoddeiriau ar ôl yn drwy'r rhifyn, e.e. Gweler yr adran Disgrifio</p> <p>Defnyddir y treigladau yn naturiol ar ôl yr arddodiaid ar, at, am, heb, i, wrth, gan</p> <p>Ar ôl Hoffwn i, e.e. Hoffwn i fynd i ...</p> <p>Ar ôl Rhaid i: Rhaid i fi / mi fynd ...</p> <p>Ar ôl gorchmynion: Cofiwch ddweud ... Cofiwch feddwl ...</p>					

Map Iaith – Blwyddyn 9

Arddodiaid

Rhifyn 13	Rhifyn 14	Rhifyn 15	Rhifyn 16	Rhifyn 17	Rhifyn 18
<p><i>Ail-ddefnyddio'r un ffurfiau â Blwyddyn 7 ac 8 drwyddi draw, e.e.</i></p> <p>ar lan llyn i lawr ... i fyny ... heibio ... o dan ... uwchben ... wrth ochr yn ymyl ... o gwmpas ... rownd y gornel wrth ochr ...</p> <p>yng ngogledd yn ne yn nwyrain yng ngorllewin</p> <p>I ble hoffech chi fynd? O ble ydych chi'n dod? Ar ba sianel mae ...?</p>	<p><i>Ail-ddefnyddio'r un ffurfiau.</i></p>	<p><i>Ail-ddefnyddio'r un ffurfiau.</i></p>	<p><i>Ail-ddefnyddio'r un ffurfiau.</i></p>	<p><i>Ail-ddefnyddio'r un ffurfiau.</i></p>	<p><i>Ail-ddefnyddio'r un ffurfiau.</i></p>

Map Iaith – Blwyddyn 9

Berfenw + arddodiad:
edrych ymlaen at
chwilio am
ysgrifennu at
siarad â
cymharu â
edrych ar
meddylwch am ...

Rhedeg arddodiaid
Beth amdanat ti?

arddodiaid + berfau
heb edrych
wrth drafod

--	--	--	--	--	--

Map Iaith – Blwyddyn 9

Rhagenwau

Rhifyn 13	Rhifyn 14	Rhifyn 15	Rhifyn 16	Rhifyn 17	Rhifyn 18
wrth ei fodd yn fy marn i fy nwylo fy hobiau eich syniadau chi eich grŵp chi eich gwaith chi eu gwallt eu clustiau eu meddwl					

Map Iaith – Blwyddyn 9

Rhagenwau

Rhifyn 13	Rhifyn 14	Rhifyn 15	Rhifyn 16	Rhifyn 17	Rhifyn 18
llawer o Mae llawer o bethau i wneud yma. llawer o hwyl llawer o bobl					
Mae'n well gen i ... Mae'n well gyda fi ...					
Mae'n gas gen i ... Mae'n gas gyda fi ...					
<i>Cyflwynwyd</i> wrth fy modd yn ystod Bl. 8. Yma, gwelir wrth ei fodd.					
efallai Bydd rhaid i chi feddwl am ddyddiad ac amser efallai.					
Mae'n bosib ... Yng Nglan-llyn, mae'n bosib ...					
Gobeithio					
Gobeithio bod y wybo- daeth o help.					
o'r diwedd					

Map Iaith – Blwyddyn 9

Idiomau

Rhifyn 13	Rhifyn 14	Rhifyn 15	Rhifyn 16	Rhifyn 17	Rhifyn 18
... heb os nac oni bai yn fy marn i ...					

Rhoi cyngor

Rhifyn 13	Rhifyn 14	Rhifyn 15	Rhifyn 16	Rhifyn 17	Rhifyn 18
Dw i'n meddwl dylai ...					

Map Iaith – Blwyddyn 9

Cynnig, derbyn a gwrthod syniadau

Rhifyn 13	Rhifyn 14	Rhifyn 15	Rhifyn 16	Rhifyn 17	Rhifyn 18
F Beth am ...? Hoffwn i ... Hoffech chi ...? Wyt ti eisiau ...? Ydych chi eisiau ...? Rhaid ... Syniad da. Mae ... yn syniad da. Na, dw i ddim yn med- dwl achos ...					